

Índex

Editorial

Dos pardals d'un tret 2
Consell de Redacció

Patrimoni natural

Seguiment de *Vespa velutina nigrithorax*
al Baix Montseny 4
Antoni Armengol i Coll

Els senglars a Catalunya: comprendre la
relació entre plaga i canvi del paisatge 9
Sarah Moreno

Diari naturalista del Montseny 13
Andreu Ubach

Mots mig perduts XX 14
Cèsar Gutiérrez i Perearnau

Ciència ciutadana
Ja podeu comptar les papallones del vostre jardí! 16
Clàudia Pla-Narbona

Lluites compartides
La Fundació Emprius i l'aposta per recuperar
la gestió comunal 19
Joan Pedragosa

Lluites montsenyenques
Projecte d'enllaç a l'AP7, una nova amenaça
per a la Tordera 22
Sergi Travessa Danés

Contraportada
Embotelladores, el negoci de l'aigua 24

Portada: Damer de la centàurea
(*Melitaea phoebe*)

Fotografia: Jordi Novell

Contraportada: Embotelladores, el negoci de l'aigua

Fotografies:

- Pantà de Santa Fe. Octubre 2023.
Ricard Ametller Saula
- Font de Marianegra o dels Quatre Raigs.
Abril 2024.
CSM
- Planta embotelladora d'Aigua
de Viladrau.
Josep Aymerich. *Collectiu AiguaClara*

Editorial

Dos pardals d'un tret

L'any 1995, el llavors recentment guardonat amb el Premi Nobel de Química Paul Crutzen¹ advertia la comunitat científica i el públic en general dels impactes que implicaria el canvi climàtic que ja veia a venir. En els cercles de poder, ningú, fins i tot alguns membres de la comunitat científica, va fer cabal dels seus advertiments. Ell, que es va avançar en el descobriment de les activitats humanes que causaven la destrucció de l'ozó atmosfèric, va ser dels primers a adonar-se de l'impacte d'aquestes activitats sobre l'atmosfera terrestre i de les conseqüències que això tindria per a la humanitat i tots els éssers vius del planeta. Però el sistema econòmic i social imperant no estava «preparat» per fer front a aquest repte. Ara, trenta anys més tard, potser ho està?

En un altre ordre de coses, també feia força anys que les evidències científiques eren conegudes i ens indicaven, de manera clara, la magnitud de l'impacte que implica l'evapotranspiració de les masses de bosc en relació amb la quantitat d'aigua lliurada a les conques fluvials.

Pel que fa al cas local, els balanços de conca del Montseny i altres indrets de muntanya confegits per científics de la UAB mostraven, fora de cap dubte, que, en determinades condicions ambientals, l'evapotranspiració, és a dir, la quantitat d'aigua que els arbres metabolitzen per sobreviure, pot acabar sent igual a la que els arbres reben de la pluja en un moment concret.² Aquest fet, demostrat científicament, implicava la necessitat de prendre mesures en la nul·la gestió de les masses de bosc existents.

Però no, a mitjans dels anys vuitanta del segle passat, tampoc no hi havia cap interès a evidenciar i posar remei al fenomen d'abandonament del sector primari i a la manca d'activitat agrícola i ramadera a les nostres muntanyes. Ben probablement, una política semblant hauria funcionat com a limitació a la transició forestal, producte de la inexistència de pagesia al Montseny, i hauria millorat la resiliència del territori. En aquest aspecte, el sistema tampoc no estava «preparat» per afrontar la realitat.

Per dir-ho amb paraules de científics que ens acompanyen de ben a prop, «el canvi climàtic també interactua amb altres factors d'estrès antropogènics com els canvis en l'ús del sòl, la pèrdua de biodiversitat, els desequilibris de nutrients, la contaminació i l'ús excessiu dels recursos disponibles, que estan superant els límits de seguretat planetaris».³

¹ Premi Nobel de Química pels seus treballs sobre la destrucció de la capa d'ozó, que li va ser concedit juntament amb els seus companys Mario J. Molina i Sherwood Rowland l'any 1995. Paul Crutzen va morir el 28 de gener del 2021.

² Vegeu *Balanç d'aigua i nutrients en una conca d'alzinar al Montseny*. Anna Àvila i Castells. Estudis i monografies; 13. Servei de Medi Ambient de la Diputació de Barcelona, 1989.

³ Vegeu «El que hauríem d'aprendre del col·lapse d'altres civilitzacions», Sandra Nogué Bosch (UAB-CREAF) i Josep Peñuelas Reixach (CREAF-CSIC), diari *Ara*, 21 de juliol de 2023.